

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, Széchenyi-utca 10.
a hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . . . 8 fr
Félévre . . . . . 4 »
Negyedévre . . . . . 2 »
Egyes szám ára 16 kr.

A z E g y e n l ő s é g m e g j e l e n i k m i n d e n v a s á r n a p .

A méltóságos urak figyelmébe.

Jacta est alea. Nem ugyan oly értelemben, hogy immár vége van a keresztények és zsidók közti házasságnak, vagy a polgári házasságnak, hanem oly értelemben, hogy a főrendiház kimondotta mintegy maga felett azon kárhóztató ítéletet, hogy a gyakorlati élet követelményeit, számtalan honfinak boldogságát alá helyezi a konzervatív észjárás azon követelményének, hogy maradjon minden úgy, mint eddig volt.

A főrendiház határozata azt jelenti, hogy ez országban nem lehet mindenki a maga módja és kedve szerint boldog! Azt jelenti, hogy túrhetőbbnek találja a cultus disparitasban élők között a konkubinátust, mint a házasság lehetőségét, elkobozza számtalan az ily konkubinátusokban nemzett ártatlan gyermeknek örökösödési jogait csak azért, mert a „vallásos” meggyőződés állítólag úgy kívánja!

A főrendiház szerint tehát daczára annak, hogy hisz a vallásnak egyedüli alapja elvitázhatatlanul a morál, — képzelhető volna immoralis vallásosság is, mert hisz az ily konkubinátusban élés tagadhatatlanul immoralitas. De hát a főrendiháznak inkább kell az immoralitas a vallásos szertartások megtartásának álczája által fedve, mint a morális tiszta viszony melyet oltalma alá kíván venni az állam, minthogy az egyház non possumus-ával annak érvényre jutását gátolja.

De hát ne beszéljünk a kérdés ezen oldaláról, mely hisz mindkét házban eléggé meg lőn világítva.

Időszerűbbazon veszedelmes szövetségről szólunk, melyet a kath. egyház képvisellete a szavazás alkalmával oly rétegekkel kötött, melyek csak „hecczet” akarnak és a kik ép oly vervevel s ép oly ignobel zajjal és tüntetéssel szavaznának esetleg az egyházjavak szekularizációjára. Időszerűbbnek tartjuk most erről szólni, annál is inkább, mert a törvényjavaslat legközelebb újra a méltóságos urak ajtaján kopogtat, ez alkalommal aztán legalább azt is tudják, miként vélekednek a zsidó magyarok a fentforgó kérdésekről. De most térjünk ismét a tárgyhoz.

Ugyan mit is érezhetett a katolikus egyháznak mind azon korypheusa, ki higgadt nyugalommal és tudományos jogbölcséleti érvekkel védette ezen vitában az egyházi onnipotenciáját az állam jogosult hatáskörével szemben, akkor midőn egyszerre csak azt észlelte, hogy Andreánszky és hasonló nézetű politikusok képezik szövetségeseit.

Ez tán mégsem oly társaság, melyben Magyarország főpapsága magát nagyon jól érezhetné, és így ez mégis tán olyan győzelem, melyet az egyház nagyérdemű vezérei már konzervativizmusuk szempontjából is joggal vereségnek tekinthetnek.

És ime beteljesedett az, a mi a felsőház vitái alkalmából csak jóslatként hangozott el.

Magyarország mindig liberális, a nemzeti érdekekkel mindig összenőtt katolikus főpapsága egy hurok pendül az antiszemitizmus államveszélyes és a keresztény vallás éltető alapelvét, a felebaráti szeretetet egyenesen megtagadó elemeivel.

Bár egészen mások voltak azon indokok, melyeket a fennforgó kérdéssel szemben a klerus képviselői hangoztattak, nagyon természetes, hogy a klerus magatartásának nem a katolikus egyház, hanem csakis az Ónodyak, Simon yiak és Istóczyak fogják praktikus hasznát húzni.

A zsidók ellen felizgatott néppel szemben az antiszemitizmus zászlóvivői bizonyosan nem az egymástól oly távol eső elvi álláspont különböző voltára, mint inkább a klerus és az antiszemitáknak a polgári házasság ellen fennálló ellenszenv közösségére fognak hivatkozni.

A nép pedig annál inkább fog hinni az Istóczyaknak, mert tagadhatlan tény az, hogy főleg a katolikus magyar klerus, a veszprémi püspök dicséretes kivételével, a keresztény vallás alapelvét képező felebaráti szeretet követelményei daczára is jónak látta hallgatni akkor is, midőn az antiszemitizmus valóságos orgiákat ült, és nem tartotta kötelességének oly nyomatékos szavával a felizgatott kedélyekre hatni még akkor sem, midőn az antiszemitizmus a jog és az emberélet biztonságát is megtámadta.

Ily, legalább is közönyös magatartás mellett nem lehetend azután majd azon csodálkozni, ha a nagy tömegek a klerus magatartásában, melyet a zsidók és keresztények közti házasság kérdésében elfoglal, csak megerősítését fogják látni azon hiedelemnek, hogy a klerus hallgatása a zsidóellenes mozgalmakkal szemben is passzív kedvezményezése volt az antiszemitizmusnak.

Hogy e hiedelem nem gyengítették a klerussal bizonyos összefüggésben álló lapoknak e kérdéssel szemben elfoglalt álláspontja és azon lapok magatartása által, kik a szóban forgó törvényjavaslatot a „szabad párosulás” javaslatának keresztelték el — az nagyon természetes.

Különös világításban tűnik fel azonban a felsőház magatartása folytán teremtett helyzet, ha annak visszahatását a zsidókra vesszük bonczkés alá.

Hivatott és nem hivatott döngeti a szegény zsidót. Boldog boldogtalan azt papolja neki, hogy magyarosodnia kell, hogy asszimilálódnia kell a nem zsidó társadalomhoz.

De mit tesz ezen követelményekkel szemben a társadalom? mit az állam?

A szegény zsidó magyarosodik, úgy mint ez ország lakosainak egyetlenegy más felekezete sem. Fizeti

pénz- és vérbeli adóját, eleveníti a kereskedelmet olyanira, hogy annak is, de az iparnak is immár a zsidók képezik éltető elemét.

A társadalom azonban a zsidóktól csak áldozatokat kíván és a mily bőkezűen emlékezteti őket kötelességeikre, ép oly szükkeblűen zárkózik el tőlük.

Mert tény, hogy a társadalom a zsidókat fel nem veszi; de nem csak a zsidókat — hanem a zsidót sem — mert azon egyes kivételes esetekben, a hol a keresztény társaság egyes kiválóbb állású zsidó részére kivételt tesz, ott is elzárkóznak a családtagok egymástól kölcsönösen.

Az állam nem alkalmazza a zsidókat hivatalos állásokra, így mintegy helyeslően azon kifogásokat, melyeket az antiszemiták a zsidók jelleme, becsületessége ellen emelnek; de az állam, mint a közelmult szomorú példájából láthattuk, még csak a zsidók vagyoni- vagy életbiztonságát sem tudta teljesen megóvni.

Végre a kormány is belátva a helyzet visszásságát és átérve azt, hogy hiába követelni a zsidóktól az asszimilációt a keresztény társadalommal ha megvonatik mindazon eszköz, mely az asszimilációt lehetővé teszi — benyújtja az itt szóban forgó törvényjavaslatot, mely legalább a legnagyobb visszásságoknak venné elejét.

A parlament nagy többséggel megszavazza azt, a felsőház azonban nem fogadja el.

Pedig hát e javaslat nem gyakorolt volna a társadalomra semmi kényszert; az továbbra is elzárkózhatott volna a zsidóktól, úgy mint elzárkózott eddig is.

E javaslat csak azoknak, kik kivételesen nem zárkóznak el a zsidóktól, módot akart nyújtani, hogy az asszimilációnak nemzeti szükségét képező nagy műve legalább megkezdődhessen ott és azon esetekben, hol a társadalmi együttlét erre a terrenumot már eléggé előkészítette.

A felsőház ezen jelzett határozatával azonban azt enunziálta, hogy a társadalmi együttlétet nem kívánja a zsidó és keresztény társadalom közt, hogy az amalgamációt, mely ezen oly annyira konglomerált, de még kellőleg össze nem forrott ország lakosait egyedül volna képes egységessé és így nagygyá tenni, perhorreskálja!

Ám legyen! Mi zsidók nem változtathatunk a dolgon! De arra figyelmeztetünk mindenkit, hogy ezentul az asszimiláció hirdetői ne bolygassák bölcs tanácsaikkal a zsidókat vagy legalább is ne csak egyedül a zsidókat.

Dr. N.

A zsidó mint állampolgár.

— Dr. Kaiserling M. adatai nyomán. —

Azon vádak közt, melyeket az utolsó években ujjongan a zsidóság és a zsidó vallás ellen emeltek, nem egyszer hangzott el az a gyanúsítás is, hogy a zsidók a kozmopolitikus irány megalapítói és zászlóvivői. E ráfogás kétségtelenül szintén olyan oldalról eredhet, hol mindent megragadnak, a mi az izgatásra alkalmas, tekintet nélkül arra, vajjon az, ami állítatik, a valóságnak megfelel-e vagy nem. Tagadhatatlan tény ugyan, hogy az üldözés, melynek a zsidók a középkorban úgy, mint napjainkban is kitéve vannak, szintén igazolására szolgál e vádnak, és ez okozza főleg, hogy komolyabb politikai körökben is hajlandóság mutatkozik arra a hamis feltevésre, hogy a kozmopolitizmus réme a zsidóság állhatatlanságából indult ki.

Vándorlási hajlam, vagy miként elleneink kifejezik, „a kóbor szellem“ soha sem képezte a zsidóság jellemvonását és hogy ha egyes államok zsidóinál a kivándorlási kedv mégis élénkebben nyilvánult a lakosság többi felekezeteinél, ennek egyenes oka az ott szenvedett üldözés és hajsza volt; de eltekintve ettől a jelenségtől, mely különben nem egyéb, mint a passzív védelem egyik legtermészetesebb alakzata, alig van

TÁRCSA.

Szeyffert Ede.

— Az Egyenlőség eredeti tárczája. —

Az a körülmény, hogy a kir. ügyészeket „közvádlok-nak“ hívják, többekben azt az indokolatlan feltevést kelti, hogy a kir. ügyészek mind mogorva, sötét világnézletű pesszimizisták, a kik nem csak természeti hajlamból, hanem »hivatalból« is az emberekben csak a bűnöket keresik és mikor csak tehetik a szegény vádlottat úgy belekergetik a paragrafusok görbe és hajlékony törébe, hogy azokból aztán megszépítés nélkül sohasem menekülhetnek...

Egy jámbor eszmadiatól hallottam egyszer azt a nagy kijelentést, hogy ő leányát inkább a . . . mint egy kir. ügyésznek adná feleségül. És e nagy szót az igazságszolgáltatás egyik szent csarnokában mondta ki épen akkor, miután egy ügyészi vádindítvány után a törvényszék tanácskozás végett visszavonult.

A gyengéd lábtyűművész nyilván sok rosszlelkűséget tételezett fel arról a fiatal emberről, a ki a terhelő bizonyítékokat olyan kegyetlen hidegvérűséggel hordta össze, hogy egy különben „népszerű“ rablógyilkos ellen „a kötél általi halálbüntetést“ indítványozza.

Az igazság örök követelményei élénk visszhangra találnak ugyan a köznép érületében, csak a teketóriát nem szereti. Egyedül a fog fogért, szem szemért elvein alapuló kurta igazságszolgáltatás felel meg a nép büntetőjogi fogalmának s innen van, hogy gyakran a legnagyobb gonosztevők is képesek szánalmat ébreszteni maguk iránt, mikor a vádlottak padjára huzcolni és ott a vádak sulya alatt görnye-

dezni látják; sőt a gyűlölet egyenesen a közvádlo ellen irányul, mint aki kannibális kéjjel befeketíti a szerencsétlen áldozatot.

Ilyen körülmények közt a nép, melynek a modernebb jogfogalmak iránt kevés fogékonysága van, a kir. ügyészt nem tekinti az igazságszolgáltatás egyik tényezőjének, hanem egyszerű vagyis javíthatatlan vádlónak, a kinek a „beáztatás-nál“ egyéb hivatása e földön nincsen.

Az antiszemitizmus, melynek egész létele a nép butaságán alapszik, elég furfangosan ragadta meg az alkalmat, hogy bujtogatási fegyvereket kalapácsoljon abból, hogy Sezyffert Ede, a kir. főügyészségi helyettes, a t.-eszlári perben a sakterek elleni vádat elejtette. Hiszen csak a nép képzelődésében gyökerező balhiedelemre kellett hivatkozniok, hogy elhíthessék a rövidlátókkal, miszerint Sezyffert ur a zsidó sakterekkel szemben megszegte hivatalos kötelességét és a helyett hogy vádolta volna őket, felmentő indítványt tett.

Hogy milyen magyarázatokkal kísérte aztán az antiszemita rágalom ezt az eljárást, azt mindenki tudja.

Az egyik lap azt írta róla, hogy a kagál bérencze, a másik meg azt újságolta, hogy Rothschild fogalmazta neki a beszédet, maga a P. Napló is „megrovandónak“ nyilvánította a főügyészi helyettes eljárását és habár a Rothschild általi fogalmazást tulzásnak mondotta is, azt mégis megengedte, hogy a kagál titokzatos arany ujjai jelölték ki neki az ügyészi álláspontot.

A századik sem türte volna a napi sajtó bizonyos részének eme szemtelenkedését. Sezyffert ignorálta. Ő azok közé tartozik, kik elég lelki erővel rendelkeznek, hogy a gasság bántalmát a legnagyobb büntetéssel sujtsák: a megvetéssel.

A nyiregyházi végtárgyalás alatt újságot kezébe sem

vallásfelek ezet, melynek úgy, mint a zsidónak, csaknem hit-
elvévé vált a hazaszeretet, az állami összetartozandóság iránti
erős fogékonyság, szóval az állampolgárság fogalmának úgy
ethikai, mint politikai tudata.

A zsidók történetében mintegy vörös fonálként vonul
végig ez a felfogás és számtalan példát jegyzett fel az utókor
részére a zsidó hazaszeretet valóban megindító példáiról.

Vagy kell-e fényesebb bizonyíték annál, a mit a törté-
nelem Suasso-ról, az amsterdami zsidóról feljegyzett? Maga
II. Frigyes porosz király említette fel mint a nagylelkű
áldozatkészség örök emlékü tettét, hogy Suasso orániai Vilmos-
nak két millió forintot adott át Angolország megmentésére
indítandó világtörténeti jelentőségű hadjáratára. És e temérdek
kincset a zsidó azzal a kijelentéssel nyujtá át III. Vilmosnak:
„Ha a szerencse kedvez, akkor vissza fogja fizethetni, ha
szerencsétlen lesz, akkor e kincs reám nézve is elveszve le-
gyen.“ (l. Oeuvres historiques de Frédéric le grand.)

Vagy ki nem tudná, a ki a történelemmel foglalkozott,
hogy Pipin király egy narbonnei zsidó által, Ottó császár
pedig egy Kalonymos nevű zsidó által a legnagyobb veszély
környezetéből s az illető önfeláldozó hazafisága és fejedelméhez
való hű ragaszkodása sugallatából megmentettek? Károly
ausztriai főherceg életét is zsidó katona, egy Hönig nevű
kapitány mentette meg a harctéren saját élete kockáztatá-
sával. (Histoire générale du Languedoc, továbbá Pertz Monu-
menta germanica és Wiener Jahrbuch für das Jahr 5615.)

A gót uralom alatt hősiességgel védték az arlesi zsidók
ezen város falait, midőn a frankok és burgundok megtámadták;
de a nápolyi zsidókról emlékezik a történelem mint olyanok-
ról, kik Belizár ellen olyan nagy elszántsággal küzdöttek,
hogy maga az ellenség is kénytelen volt elismerni vitézsé-
güket. (Procopius, De bello Gallico.)

Csupán hazafiságból és Don Pedro király iránti hűség-
ből védték a briviescai zsidók városukat az angolok ellen,
kik Henriket segíteni akarták, Don Pedrót koronájától meg-
fosztani. A burgosi zsidók pedig a győzelmes Henriknek

vett; csak barátai meséltek neki egyet-mást és csodálkoztak,
hogy a bujtogató szennyirodalom legkiáltóbb hazugsága sem
lepte meg őt. Ez az ő kenyere — szokta volt mondani —
majd bele törik a bicskájuk.

De azért őt távolról sem lehet vádolni azzal, hogy
flegmatikus. A flegma olyan állapot, mely a lélek-nyugalom
ivágyából, tunyaságából ered. Szeffert nem flegmatikus, hanem
csak hidegvérű, nem közönyös, hanem büszke, mint minden
öntudatos ember. Hosszú pályáján szerzett tapasztalatai, bő
ismeretei és éles jogászai gondolkozása daczára sem szeret
sokat beszélni vagy vitatkozni. Törvénytudásai előadása egy-
szerű, minden szónoki sallang nélkül, és egész a ridegségig
száraz. Nem azt a bürokratikus szárazságot értjük, mely a
sablontól el nem tér, hanem azt az objektivitást, mely a dol-
got, se nem szépíti se be nem feketíti.

Mielőtt a t.-eszlári perben az emlékezetes indítványt
megtette, az antiszemita minden reményeket belé helyezték.
Azt hitték, hogy majd sikerül őt hálójukba keríteni és el-
hitetni vele a rituális gyilkosságot.

Persze, hogy ennek bizonyításánál Bary és Péczely
urak vizsgálati eredményein kívül egyébre nem hivatkozhattak;
e két ur állításai azonban nem igen látszottak imponálni
Szeffertnek, a ki egy évtizeden át képviseli a kir. ügyészséget
a fegyelmi bíróságok előtt, hol gyakran arról is van szó, hogy
X. vizsgálóbíró hivatalos hatalmával visszaélt vagy Y. irnok
részegeskedésből vagy egy más kedves tulajdonsága miatt
került a „bajba.“ Szeffert egyike azon keveseknek, kik annak
a roppant nagy apparátusnak, melyet igazságszolgáltatásnak
nevezünk, a legcsekélyebb alkatrészeit is ismeri. Nemcsak az
em bereket ismeri, hanem az egyes vidékek bűneit is, úgy hogy

egyenesen megtagadták az engedelmet és a városba való be-
vonulást, mert a meggyilkolt király előtt esküt tettek, hogy
Henriket királyul elismerni nem fogják. Maga Henrik mondá,
hogy a zsidók a fejedelmek alismerését méltán megérdemlik,
mert olyan hű alattvalók ők, kik királyuk iránt, habár le-
győzve és meggyilkolva, még mindig hűséggel viseltetnek és
inkább tisztelik a szerencsétlen király emlékét, mit a hódító
győzelmi szerencsáját. (Ayola, Coronica del Rey D. Pedro.)

II. Ferdinand császár szavai szerint a velencei zsidók
„Haben Leib, Guett und Bluett wider unsern Vheind vnges-
parten Vleis dargerecht.“ (Jahrb. für die Geschichte der
Juden). A mantuai zsidók is kitüntek városuk védelmében. A
prágai zsidók pedig valóságos hősként viselték magukat a
svédek elleni harcban és olyan vitézséget fejtettek ki a város
védelmében, hogy III. Ferdinand császár elismerése jeléül egy
zászlót ajándékozott a prágai zsidó hitközségnek, mely még
mai nap is drága ereklye gyanánt díszleg a prágai zsiná-
gógában.

Vagy nem zsidó volt-e, a ki Ceuta és Safi városokat
a végelpusztulástól megmentette? Alvaleusi Sámuel volt a
neve annak a zsidó hősnak, kinek hősiességéről és alattvalói
hűségéről valóságos regekör támadt. (Diego de Torres, Histoire
des Cherifs et des Royaumes de Maroc, de Fez etc.)

De eltekintve ezektől, számtalan esetre hivatkozhatnánk
annak bizonyítására, hogy zsidó vallásu államférfiak milyen
híven, mennyi önmegtágadással és mily ragaszkodással visel-
tettek fejedelmek iránt. A középkorban sűrűn találunk példát
erre nemcsak Ausztria, Frankon, Anglia, Kasztília és Portu-
galia történetében, hanem — és ez valóban nevezetes — még
a pápák történetében is.

A legújabb korban minden európai állam zsidói leg-
alább is oly mértékben szolgálták hazájukat, mint az illető
államok egyéb felekezeteinek tagjai. 1813-ban nem kevesebb
mint 17.000 zsidó katona harczolt az ausztriai hadseregben,
hazájának önállósága és jogaiért. A lipcsei és bellealliancei
nagy csatákban az olasz, a német-francia, az amerikai és

neki elég tudni, hogy egy bíró, ügyész, jegyző, végrehajtó,
kiadó, iktató, irnok hol, mely megye mely járásban működött,
hogy csalhatatlan biztossággal előre is rámutathasson arra a
bajra melynek a vádlott áldozatul esett.

Vannak járások, hol a hivatalnoki kar korrumpálva van
és könnyen megvesztegethető, van továbbá, a hol fenhéjazó és
kegyetlen, és van, ahol lusta és könnyelmű. Szeffertnek csak
a vidéket nevezék meg, hol a vádlott működött és tudni fogja,
miért van, vádolva, vagyis milyen nemű hibát követett el,
hogy megvesztegetés, hivatalos hatalommal való visszaélés vagy
csak egyszerű hanyagság képezi-e fegyelmi vétségének tárgyát.

A magán életben is rendkívül szófukar. Ez az
éles megfigyelő tehetsége tulajdonsága szokott lenni, mely
különböztet gyakran többet ér a bőbeszédűségénél.

Magyarország jogászaik között első helyet foglal el és a
t.-eszlári perben szerzett érdemei a magyar igazságszolgáltatási
közégek egyik legkimagaslóbb alakjává tették, a külföldi
jogtudósok általános elismeréssel nyilatkoztak felőle. Szám-
talanok azok a levelek, melyeket Európa minden részéből hozzá
intéztek, hogy üdvözljék benne azt a férfit, aki szembe-
szállott egy olyan erőszakos és mindenre kész bandával a
társadalmi béke és a jogrend érdekében.

Nem csekély munka volt. Megküzdött vele férfiasan.
Sok nehézséget gördítettek utjába az igazság ellenségei, de ő
leküzdötte az akadályokat és megóvta Magyarországot egy
igazságszolgáltatási botránytól, mely visszalökte volna ez
országot a középkor legsötétebb korszakába.

afrikai hadjáratokban, mindenütt találunk egy sereg zsidó katonát, mely derékasan küzdött honáért. A francia-német háború után úgy Francia- mint, Németországban számtalan zsidó katonát lehetett látni, kiket a harctéren az ellenség fegyvere nyomorékká tett. És most ezek ellen is csak azt hajtogatják az antiszemita, a mit a többi hitrokonaik ellen kiáltanak: Üssétek!

Hogy milyen hasznos elemmé, milyen derék polgárrá fejlődik a zsidó mindenütt, a hol nem üldözik és a hol időt engednek neki a békés fejlődésre, azt már akárhányszor bebizonyították. Egyiptomban, midőn a Ptolemeusokkal egyenjogusítva voltak, egyedül a zsidók voltak a nemzeti irodalom és művészet fejlesztői. Ők foglalkoztak a tudománnyal és a költészettel, és alig volt köztük kereskedő.

Rómában a latin nyelvet annyira elsajátították, hogy Jeruzsálem pusztulásakor ők szerepeltek latin költők és íróként.

De legjobban ítélhető meg a zsidók ragaszkodása az anyanyelvhez, tehát a nemzeti öntudat legerősebb jellegéhez abból, a mit még napjainkban is tapasztalunk azon zsidóknál, kiket a középkori vandalizmus ősi hazájuktól megfosztott. Ott vannak többek közt a spanyol és portugál zsidók, kik még mai nap is előszeretettel beszélnek ősi honuk nyelvét, azon hon nyelvét, hol őseiket olyan kegyetlenül kínozták.

Németországban, honnan a modern zsidóüldözés fakadt, zsidó költők voltak, kik a német költészet gyermekéveiben mint szerelemdalnokok szerepeltek. Trimbergi Szüszkind és más zsidó dalnokok az elsők közé tartoznak, kik Németországban a költészet magvait elhintették.

A legújabb korra nem is akarunk hivatkozni. Hiszen most az a ferde nézet kezd lábra kapni, hogy a zsidónak nem szabad lelkesülni a nemzeti eszmék, a nemzeti irodalom és művészet iránt. Az antiszemitizmus nem akarja engedni, hogy zsidó költő, zsidó író, zsidó művész legyen és kigyót-békát kiabál, mikor zsidó hirlapírót lát.

Itéljék meg a társadalom józan és tisztességes elemei, ítéljék meg az igazi hazafiak ezt az égbekiáltó igazságtalanságot. Nekünk magyar zsidóknak pedig lebegjen szemeink előtt őseink példája, kik az üldözések és ármánykodások ellenére is mindig hű és áldozatkész fiai maradtak azon földnek, melyen bölcsőjük állott, melyet hazájuknak neveztek.

Kell-e kongresszus?

A zsidó papság egyik tiszteletre méltó tagjától vettük a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztőség! Miután a kérdés, úgy látszik, már most minden oldalon figyelmet ébresztett, engedje meg, hogy én is néhány sorral hozzájáruljak ahhoz a vitához, mely kétségtelenül egyre nagyobb köröket fog foglalkoztatni.

Sokat kellene elmondanom, a mire jobb most még ki sem terjeszkedni, mert nagyon sajtósági világitásba helyezné bizonyos tényezőknek törvénytiszteletét. Annyit azonban itt megjegyezni okvetlenül szükségesnek tartok, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszteriumot a magyar zsidóság felekezeti és községi ügyeinek vezetéséről kizárólag egy-néhány ember informálja s innen van, hogy Trefort ur elhitte azokat a rablőhistóriákat, miket többek közt Szász Károly ur is az orthodox zsidókról fabulált neki.

Az orthodoxokat a miniszter előtt „beáztatni”, ez bizonyos emberek taktikája, melynek céljait mi orthodoxok jól ismerjük. Tudjuk, hogy ez ürügy alatt minden mulasztást, minden kötelesség- és törvénytiszteletet legkönnyebben lehet mentegeni és azért nem is kételkedünk, hogy Trefort ur informátorai sohasem

fognak törekedni arra, hogy az orthodox és neolog zsidók közt az olyan súlyosan nélkülözött egyetértés létrejöjjön. Pedig milyen könnyű volna a kibékülés ott, hol, mint a zsidóságnál, az orthodoxot a neologtól nem dogmai, hanem csak merő alaki differenciák választják el.

E lap különben nem arra való, hogy itt hitvallási elveket fejtegetsek, hanem annyit határozott tény gyanánt konstataálnom kell, hogy orthodox és neolog zsidó közt lényegileg semmi különbség nincsen, mint legfőleg az, hogy az egyik szereti magát izraelitának címezni, holott a másik egyszerűen zsidónak vallja magát. A magyar zsidóság tehát egy egységes felekezetet képez, melyben az ellentétek soha sem fejlődtek volna ellenségeskedéssé, ha a kongresszus határozmányai írott malaszt nem maradnak.

Az orthodoxok tizenöt év óta sokat tanultak, sokat tapasztaltak, úgy hogy ha most azokat, kik ezelőtt a kongresszusi határozatok ellen állást foglaltak, megkérdenék, kívánják-e a mai állapotot tovább fentartani, avagy hajlandók-e a kongresszus álláspontját elfoglalni, kevés kivétellel mindnyájan az utóbbi mellett nyilatkoznának.

Az a törpe kisebbség, mely egyáltalában paktálni nem akar, az számba sem jó a hitrokonok óriási többségével szemben.

Nem kell tehát mesterségesen elmérgesíteni a viszonyt, hanem ellenkezőleg oda törekedni, hogy a még netalán fenforgó ellentétek kiegyenlítettessenek.

A helyett, hogy Szász Károly ur a szegény orthodox zsidókat gúny tárgyává teszi és hajtincseikről és kaftánjaikról hasábos jelentéseket tesz a miniszteriumnak, inkább a zsidó felekezet egyházi és községi szervezetének mikénti véglegesítését kellett volna tudós kutatásainak tárgyává tenni.

Azok a jámbor emberek Máramaros és Szatmár megyében, kikről Szász Károly ur olyan nagy felháborodással beszélt, néhány év múlva levetik a kaftánt és talán tincseiket is lenyírják, kár volt tehát olyan nagyon megharagudni miattuk. De ha csakugyan szívén hordja felekezetünk érdekeit, miért nem informálta a minisztert az iránt is, hogy milyen égető szükség volna a zsidó felekezetnek megadni azt, a mi őt joggal illeti?

Ez épen a bökkenő. Trefort miniszter ur rosszul van értesítve. A kik neki referálni hivatva vannak, különféle indokokból takargatják a valót s így a miniszter abban a tévedésben megerősítettik, „hogy legjobb nem bolygatni a dolgot.”

Pozitív javaslatot a követendő eljárás tekintetében most még nem teszek, hisz még elég idő fog eltelni, mielőtt valami történnék.

Arra azonban kérem a t. szerkesztőséget, hogy engedje a hozzászólást az ugynevezett orthodox hitrokonoknak is, mert ez lényegesen megkönnyítendő a legközelebbi teendők iránti tájékozást.

Egy orthodox rabbi.

*

Más oldalról vesszük a következő levelet:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az Egyenlőség mult heti számában »Egy komoly szó« cím alatt megjelent cikk írója fején találta a szöveget, midőn arra utalt, hogy az 1868-ki kongresszus határozatai a magyar zsidóság mai követelményeinek is megfelelőhöz, vagyis hogy e határozatok, ha törvényerővel köteleznék az összes magyar zsidóságot, akkor távolról sem állana olyan zűrzavarosan a magyar zsidók egyházi és községi ügye, mint jelenleg. E határozatokban gondoskodva van országos kongresszus időnkinti megtartásáról is.

A magyar zsidóság azon részének tehát, mely az 1868-i kongresszus alapján szervezve van, már rég kellett volna rendes országos kongresszust megtartani, még pedig a szervezeti alapszabályok 70. §-a értelmében. Hogy eddig misem történt, az egyrészt annak a nagymérvű közönynek a következménye, mely a felekezeti ügyek iránt mutatkozik, de más részt annak is tulajdonítható, hogy — miként cikkiró helyesen mondja — nem akarták „bolygatni“ a dolgot. Én is abban a nézetben vagyok, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter által külön a zsidók számára fabrikált anyakönyvi rendszabályok nem zsidó körökben is azt a kérdést elevenítették fel, hogy hát akkor mire való a szervezés, a kongresszus, a kerületi elnökségek, központi irodák sat., hogy ha még mindig ukázokkal kell rendet csinálni?

A képviselőházban ez okvetlenül szóba hozatik és pedig nem zsidó képviselő által; ennyit már mostan tudok. Lehet, hogy interpelláció alakjában, a mi talán leghelyesebb volna. Mert hát egyszer csak meg kell szüntetni azokat a szerencsétlen viszonyokat, melyek már annyi ellenséget szereztek a magyar zsidóknak, holott épen nem őket terheli a vád, hanem egyedül és kizárólag azokat, kik a magyar zsidóság hazafias felszólalásait és panaszait eddig tekintetbe nem vették.

D. E.

Zsidók mint földmivelők.

A lapok nemrég a P. C. után azt a hirt közölték, hogy azok a zsidók, kik Orosz- és Oláhországból Palesztinába kivándorolnak, nem igen használhatók a földmívelési munkákra, a miért is a „palesztinai telepítő vállalatok“ minden erőlködése hiába való fáradság. Ennek ellenében álljon itt a következő kimutatás, melyet az oláhországi izraeliták Palesztinába való áttelepítésének központi választmánya Galaczbán legújabbán közzétett, és többek közt a következő tanulságos adatokat tartalmazza:

»Mikor 1868-ban az első vasutak Oláhországban építettek, számos zsidó fuvaros a bakai kerületben rendes keresetmódjától megfosztatott. Ezek földmívelési munkák elvállalására egyesülvén, a keresztény földbirtokosok szolgálatába léptek. Hetenkint csak öt napot dolgoznak, mivel szombaton és vasárnapon szünetelnek, de ezen öt nap alatt annyit dolgoznak, mint a nem zsidó napszámósok tíz nap alatt. Azért csak hektárookra kötik szerződéseiket, nem pedig, mint a többi munkások, napszámra. Mennyire kedveltetnek a zsidó munkások, kitűnik a következő adatokból: B. ur jószágain Adjud mellett múlt évben 40 zsidó család volt alkalmazásban és B. ur bizonyítja, hogy munkaképességük a többiekét jóval felülmúlja. Ugyanezt bizonyítja egy Jassy melletti földbirtokos, kinél 12 zsidó család dolgozik. Megemlítendő még, hogy egy földbirtokosnál Goiában, a vashui kerületben, 30 zsidó család, V. P. urnál Blandestiban 32, S. J. urnál Bordeában pedig 100 zsidó család nyert alkalmazást és utóbbi annyira meg van elégedve ezek szolgálatával, hogy jövőre még többet szándékozik jószágain elhelyezni. Zsidó földmivelők nagyobb számban vannak még Podol Turkuliban, Bivolariban és Stefanestiban.«

Ehhez, úgy hiszem, nem kell kommentár.

Dr. Klein Gyula
főrabbi.

A legnagyobb izgatók.

Szilágyi Dezső egyik replikájában ellenfelének azt válaszolta: „Nem mondom, hogy mást mond, hanem mindenkor másra fekteti a fősúlyt.“ Ezen szavak betűről betűre ráillenek a mi antiszemitainkra is, mert ők valóban különböző permutációkban s variációkban ugyan, de mindig egyet mon-

danak, veszedelmes abszurdumokat; a fősúly azonban hol egyéni hiúságban, vagyis szereplési viselkedésben rejlik, pl. az eszlári tragikomédia szerzőjénél, a kecskeméti apostolnál; hol nemtelen boszúban pl. a zászlóbontónál, hol kaján haszonlesésben pl. a „becsület ideáljánál,“ hol a tönkrejutott nagyzás irigysége a szorgalom ellen, pl. a gentrynél, hol tisztán sport-dívat pl. a mágnásnál, hol a prozelitizmusban keresendő alapja, pl. a klerikálisoknál stb. s ha ezekhez hozzáadjuk még egyrészt az áramlat irányában indifferentizmust tanusító ugynevezett zsidóbarátokat, s másrészt a bár az események oly folyamata folytán elkeseredett, hanem azért érdekében édes kevéset cselekvő zsidóságot, csodálatos-e, ha az antiszemitizmus járványa annyira epidemikussá vált? A zsidó vallást megszenteltelték, a társadalmi rendet felbontották, feldúlták a családi békét, megtámadták a vagyont, sőt a felbőszített anarchikus mob verre is szomjuhozott. A legvérmesebb reményeket is tulhaladó eredmény után talán a főkolomposok siettek a részesség gyanuját palástolgatva, a sutba vonulni vissza? Bizony nem. A legvakmerőbb kérkedéssel járnak kelnek. Nincs, ki kérdőre merje őket vonni? Találóa írta Kossuth: »Hová jutottunk, ha már a felelősség érzete nélkül is lehet szerepet játszani! Az ujkori nagyhatalom, a sajtó, nálunk szabadságával visszavisszaélve szabadossá lett. Esmék, elvek, haladás, mind a hirlap-üzlet rabszolgáivá lettek.« Betelve a nép egyik skandalummal, jött utána a másik, s tigris étvágygyal emészté meg az ilyen botrány újságokat. Azonban ehhez is élelmesség kellett, s hogy még ennyi áldozattól is mentek legyenek, az antiszemitizmus tévtanait dobálták szét. Ez sikerült nekik. Egy éve rágódik rajta a közvélemény s még sem lakott jól vele. Van is az illetőknek gondjukban, hogy az olvasó és hasznos tüzet ne engedjék kialudni. Érdekes némely napi-lapjaink legfrissebb előfizetési felhívása. A Függetlenséget nem is említve, melyre tisztességes ember undorral szokott gondolni is, ott van a gentry-lap, a „Budapesti Hirlap“, mely nem nyíltan ugyan, de hangzatos frázisba burkoltan hirdeti a vallás- és fajharcot, s többek közt biztosítja olvasóit, hogy »haladni fogunk az eddig járt uton.«

Persze, hogy azon az ismert uton, hiszen ez szaporitá az előfizetőinek számát, amint azt nem is restelli bevallani. Ki a megmondója, hogy hány prenumeránst szerzett neki, mikor a zalai zavargások alkalmával ökölnagyságu betűkkel saját külön tudósítójának bánatos táviratát kinyomatta, hogy t. i. »még eddig egy zsidót sem ütöttek agyon.« Igazán hallatlan dolog! Mennyire tetszhetett az akárhány antiszemita proletárnak, mikor Teleki Sándor gróf multkori cikkében — a következő klasszifikációt tette: »Ember, zsidó, állat.« Egy ki^s megfordított darvinizmus az egész. Ha majomból lehet ember, mért ne lehetne az emberből zsidó.

De menjünk tovább. A kis »Budapest« csak úgy tájékozott a dühtől az eszlári napok alatt, hanem azért a „vallás-szabadság“, „testvériség“ ott fityeg most is a lap élén. Változnak a körülmények. S ott van számos más magyar lap, a Nemzetet kivéve, mely őszintén szolgálja a szabadság és liberalizmus ügyét.

Ilyen a mi napi sajtónk. A haza érdekeivel mit sem törődik, a szerb, pánszláv, horvát agitációkra visszhangul azt feleli: „Üsd a zsidót.“

F. G.

Olvasóinkhoz.

Lapunk jövő hó elején a harmadik évfolyamba lép. Egy hosszú esztendő mult el, mióta e lapot megalapítottuk, egy esztendő, tele fáradsággal, küzdelemmel, keserőséggel és csalódással.

Multunk a magyar zsidóság egy évi szenvedésének története, de története egyuttal lapunk férfias és bátor küzdelmének is.

Folytatni fogjuk a megkezdett munkát a szabadság és jogegyenlőség nagy elvei nevében, férfiasan és lankadatlan erővel.

A magyar zsidóságot már nagyobb viharok fenyegették, de az igazság mindig erősebb volt a lelketlen bujtogatásnál.

Felkérjük hitrokonainkat, hogy bennünket a nagy védelmi munkában tovább is támogassanak.

A sajtó hatalma a közönség pártfogásában rejlik; minél nagyobb egy lapnak olvasóköre, annál biztosabban számíthat azon czélok elérésére, melyeket zászlójára tűzött.

A hitközségek és egyesekhez fordulunk egyaránt. Tegyétek lehetővé, hogy lapunk minél szélesebb körökbe jusson el felvilágosítást adandó a magyar zsidóság valódi szelleme és hazafisága felől.

Az Egyenlőség mint magyar zsidófelekezeti lap kötelességének tartja a zsidó felekezet belügyi visszasságainak megszüntetésére közreműködni. Eddig kultámadások akadályozták meg bennünket minden törekvésünkben, mely a magyar zsidóság felekezeti autonómiájának kivására vezetett volna. Kénytelenek voltunk ebbeli teendőinket jobb időre elhalasztani. Vajha ez idő nem sokára ránk virradna, hogy a béke munkáját mielőbb megkezdhessük!

Az »Egyenlőség« szerkesztősége.

H I R E K.

— **Végre!** Megbízható oldalról vesszük a hírt, hogy az 1868. kongresszus szervezeti határozmányain alapuló kerületi előljáróságok elnökei legközelebb Budapesten együttes tanácskozás végett összegyűlnek és hogy e gyűlés az egész magyar zsidóságra kiható nagyfontosságú lépésre fogja elhatározni magát. Lapunk ez elhatározásban eddigi küzdelmeinek egyik diadalát látja és kívánja, hogy ama férfiak működését, kikben a zsidó magyarok bizalma öszpontosul, a legnagyobb siker koronázza. Mi részünkről hazafias kötelességünknek fogjuk tekinteni, nemes törekvéseiket csekély erőnkhez képest támogatni.

— A királyi tábla szombat délelőtt hirdette ki a t. eszlári ügyben hozott ítéletét, mely, miként az első bíróságé, szintén felmentő az összes vádlottakra nézve. Ez ítélet indokai a legfényesebb elégtételt nyújtják a védelemnek, a mennyiben a kir. tábla a vádbeli cselekmény elkövetését a leghatározottabb alakban negálja. Az indokok kimondják, hogy Scharf Móricz vallomásának büntetőjogi értéke nincs és hogy ha pedig a hulla Solymosy Eszterrel azonos nem volna is, akkor ez a körülmény csak azt a feltevést kelthetné, hogy Solymosy Eszter még él, de a vádbeli cselekményt bizonyítani egyáltalán alkalmas nem volna.

— **Nagylelkű adomány.** A király e héten 3000 forintot és két fegyvert adományozott a konstantinápolyi tüzkáro-sult zsidók javára megtartandó bazar számára. A török császár e két fegyvert megvette, s így valóban királyi adomány az, a mivel ő felsége a magyar király a szerencsétlenek nyomorát enyhíteni sietett.

— A P. Napló végre lelkiismereti furdalást érez és neki fanyarodik az antiszemitizmusnak, „mely sem politikai, sem társadalmi elv, hanem csak szenvedély.” Ez nagyon szép a P. Naplótól és őszintén mondjuk, nem igen vártuk tőle e kijelentést. Hogy holnapután nem fogja-e megint dicsőíteni az antiszemitizmus „elveit”, azt nem tudjuk, mert hisz a P. Napló ezzel a kérdéssel úgy van, hogy egyszer a zsidókat üti, aztán meg ismét a zsidókat dőngeti s mikor látja, hogy ez már többé nem virtus, akkor egy kicsit neki bátorodik az antiszemitizmusnak is. Ép ezért nem bizunk a P. Napló méz-édes beszédében, mert tudjuk, hogy egy lap, mely az antiszemita mozgalmat tulajdonképen megteremtette ez országban, egy czikkel nem szakíthat eddigi multjával. Hogy milyen

jogosult e feltevésünk, bizonyítja az a körülmény is, hogy ugyanaz nap, melyen a P. Napló az antiszemitizmust elítéli, ezen lap fióküzlete, a B. Hirlap, a képmutatás legezinikusabb kifejezéseivel vaczillál a két irány közt és majd a zsidóra öltögeti ki nyelvét, majd megint a kormányra; és ha utána járnánk a dolognak, talán még azt is lehetne konstatálni, hogy e két ellentétes cikk egy és ugyanazon toll remeke.

— **A kecskeméti választás.** Tekintetes szerkesztő ur! A mit előre megmondtam, az beteljesedett. Vadnay Andort, az antiszemita képviselőjelöltet, országgyűlési képviselőnek megválasztották. Ez előre volt látható már azért is, mert egyrészt a kerület eddig mindig függetlenségi párti képviselőt küldött az országgyűlésre, de másrészt és főleg azért is, mert a kormánypárt és a zsidók részéről nem korteskedtek olyan erőszakos eszközökkel, olyan elkéseredetten és olyan nagy izgatási apparátussal, mint az antiszemita részéről. A győzelmet ezuttal egyedül a függetlenségi pártnak köszönhetik, melynek egyik feje, Sz . . . s ur, a döntő szavazatokat szedte össze az antiszemita javára azon elv szerint, hogy a függetlenségi párti, még ha antiszemita is, közelebb áll az ő politikai meggyőződéséhez, mint a kormánypárt. Még csak azt akarom elmondani, hogy a választás nem folyt le olyan nagyon csendesen, mint ezt némely lap írta, hanem volt ablakbeverés quantum satis. A körösi-utezában majdnem minden ablakot betörték — zsidóét és nem zsidóét egyaránt — és ezt az antiszemitizmus közlegényei tették, kik győzelmi mámorukban többször elszólván magukat, tökéletesen úgy beszéltek, mint a muszka nihilisták vagy a párisi kommunisták. *R. L.*

— **Talmud-morál.** Itt a tél. Boldog, akinek meleg szobája, jó téli ruhája van és vajmi szerencsétlen az, aki ezeket nélkülözni kénytelen. És százszorta boldogtalan az a szegény szülő, aki didergő gyermekét a zord tél fagya ellen megóvni nem tudja. Ezeknek a piczinyeknek nyomorán lendíteni, képezi az igazi emberbarát feladatát. S valóban örömmel tapasztaljuk, hogy sietnek is jótévő emberek annak megfelelni. A pesti izraelita hitközség, mely az emberszeretet gyakorlásában mindig első helyen állt, a jelen évben is ötszáz gyermeket ruházott fel tetőtől talpig! S tette ezt oly szerényen, mondjuk: oly igazi átérzésével a humanizmus elvének, hogy kötelességünknek tartjuk a nemes tett fölemlítését. A jó tett ugyan önmagát dicséri, de a rossz zsurnalista is azt teszi. A budapesti magyar zsurnalistika ugyanis — az egy „Nemzet” kivételével — mindezekről még tudomást sem vett. Hej! Ruháztak csak volna fel odakünn a Ferenczváros valamely részében öt gyereket: majd olvashattuk volna a kis Kurkacsek Szepinek (tisza hunderthausdialektusban tartott) beszédét, melylyel az iskolaszék elnökét, a polgármester urakat, a tanácsosokat stb. stb. „láthatólag megindította.” S a mellett kétségtelenül még a talmud-morálról is irtak volna, „mely ellentétben áll a valódi humanizmus követelményeivel.” *H. F.*

— **Verhovay még nem ül.** Verhovay Gyulát e héten kétszer hallgatta ki a fenyítő törvényszék vizsgáló bírója, de eddig még nem tartoztatták le. Furfangos ember, a ki nemcsak népet tud bolondítani, hanem törvényt is kijátszani. A svindler-szellem, mely minden bűnét átlengi, itt is nyilvánul. A helyett hogy töredelmesen bevallaná bűnét, a helyett, hogy nyíltan megmondaná: Elsikkasztottam a szegény csángók pénzét és egyéb könyöradományokat, vétkeztem, de bűnhődni akarok érte, ő a ravaszság prókatori fogásaival védi magát vagy pedig tagad mint egy vén megrögzött gonosztevő. Ez lehet praktikus, de sehogy se illik ahoz az emberhez, aki a t. eszlári perben olyan rettenetesen követelte az »igazságot.«

— **A szenatéri párt.** Értjük azt a pártot, mely Simonyi Iván urral együtt öt tagot számlál és az antiszemitizmus vörös lobogója alatt szenatéri körhelyiségeibe bevonult. Jobb helyet soha sem találhattak volna a szenatérnél, mely miként szenaszagu neve is mutatja, nagyon alkalmas antiszemita ta-

nyának. Az antiszemita nagyzás ama dicsekedése, hogy a párthelyiség első emeleten van, csak azt mutatja, hogy első emeleten is létezhetnek lebujok; különben nem hisszük, hogy sokáig tartson a szénatér első emeleti dicsősége. Majd meglátjuk a legközelebbi házbérnegyedben, nem fogják-e megbánni az antiszemita urak, hogy ilyen magasra léptek és nem fognak-e még valamikor örülni, ha egy szénatéri pinczehelyiségben meghúzzhatják magukat.

— A restauratio és a zsidóság Ez ügyről a »Nemzet« így nyilatkozik: „Bizonyos antiszemita és nem antiszemita lapok különös előszeretettel igyekeznek az országban lakó felekezettek, nevezetesen pedig a zsidóság helyzetéről, illetve az iránta mutatkozó hangulatról a legacutabb jelleget feltüntető értesítéseket világgá bocsátani. Azt hisszük, hogy e tekintetben a most folyó tisztújítási mozgalom nyújtanak legmegbízhatóbb adatokat, mint a melyeknél a választási jog, az örendelkezés és akarat függetlenségét kétségkívül leginkább biztosítja. A hozzánk érkezett tudósítások, mint örömmel constatálhatjuk, nem igazolják az érintett, tagadhatatlanul tendenciosus argumentációkat. Így Somogy megyében, amely pedig az antiszemita izgatók egyik főfészke, azt tapasztalhattuk, hogy a közigazgatási bizottság egyik tagjává Bakonyi Ferenczet, ki zsidó vallású, választották meg; pedig a választók itt a candidáló bizottság kijelöléséhez nincsenek kötve, s itt történt meg az is, hogy a megye egyik kitűnő szolgabíráját, Fenyvesyt, akinek megbuktatására az antiszemita óriási erőfeszítéseket tettek, tulnyomó többséggel választották meg újra. Veszprém megyében egy zsidó vallású járási orvos ellen agitatio indult meg, tisztán vallása miatt, mert régi, bevált tisztviselő s ekkor a megye egyik legbefolyásosabb fiatal mágnása, gróf Eszterházi Moricz, a kinek szavazata a főrendiházban még élénk emlékezetben van, lépett azok élére, a kik az illető orvos mellett foglaltak állást s keresztül vitték megválasztását. Krassó Szörénymegyéből ma azt a hírt vesszük, hogy ott Hirschl Béla segédszolgabíró, ki zsidóvallású, nagy többséggel az egyik járás szolgabírójává választották. E néhány adathoz hozzá tehetjük, hogy a fővárosi orvosok közül a zsidó vallásúak, csak kevés kivétellel, újból megválasztottak, csak Vas megyét kell különösen kiemelnünk, hol az eddigi orvosoknak kizárólag vallására tekintettek a bizottsági tagok s e szerint adták szavazatukat; itt valamennyi zsidóvallású orvos mellőztetett. Mindezekre egyelőre csak az a megjegyzésünk, hogy, ha körülbelül 700,000 tagból álló hitfelekezet kebeléből mely annyi intelligens elemet foglal magában, csak egy szolgabíróvá választanak, akkor ez legalább is indokolja azt a jelentéget, hogy a zsidóknak kereskedelemmel kell foglalkozniok, ami bizony nem igen ébreszti a közügyek iránti élénkebb érdeklődést.

— Pesti izr. nőegylet. Ezen egylet legutolsó választmányi ülésében jelentés tétetett a lefolyt évnegyedi működésről; ennek értelmében m. és szeptember, október és november havában következő összegek osztattak ki segélyezések fejében: 103 személynek havi ösztöndíj gyanánt 990 frt, 494 személyi nak alkalmi segélyek fejében 1742 frt, 132 személynek rendszeres házbér-segély fejében 1001 frt, 22 künlévő árvának neveltetési járuléka 417 frt, 8 gyermekágyasnak 40 frt, 1 kiházásító segély 20 frttal, összesen tehát 4210 frt; a leányárvaházban, hol jelenleg 50 növendék tartózkodik, annak fentartási költségei 2625 frt 60 kr-ra ruktak; az árvamenhelyben 18 fél-elárvult gyermek neveltetik, ezekért a kiadások szintén 638 frt 86 krt tettek; a szegények tápintézetében étkezett ezen időszakban 15.346 személy, és ezek közt 1684 személy egészen ingyen, a többiek 10 krajczárért naponként; az összes igazgatási ágak kiadásai tehát ezen idő alatt 7474 frt 40 krajczárra ruktak.

— Ünnepi szónoklatok. E hó 23-án d. u. 4 órakor a helybeli rabbi-szeminárium templomában a Chanukka-ünnep alkalmából Fischer Gyula rabbijelölt ur, az intézet hallgatója ünnepi beszédet fog tartani. Szombaton, december 29-én d. e. 9¹/₂-kor tartandó istenisztelet alkalmával pedig Rosenstein Mór rabbijelölt ur fog szónokolni. Az országos rabbiképző-intézet elnöksége.

— Pályázat. A karánsebesi zsidó hitközség pályázatot hirdet a megüresedett templomszolgai állomásra. Kivántatik, hogy a pályázó sochet ubodek legyen. Évi fizetés 400 frt. Az állomás 1884. január 1-jén betöltendő. Pályázatok legkésőbb december 31-ig benyújtandók a karánsebesi izr. hitközség előljárásiágánál. Neurer J. elnök; Szörényi B. jegyző.

— Eljegyzések. Krausz Lina kisasszonyt N.-Podrágyról eljegyezte Zweig Adolf ur N.-Tapolcsánról. Schlesinger Róza kisasszonyt M.-Túrról eljegyezte Guttman Sam. ur Aradról. Lengyel Leonora kisasszonyt Fülekről eljegyezte Rosenfeld Sam. ur Szöllősről. Steiner Regina kisasszonyt Félégházáról eljegyezte Böhm Sam. ur Hód-Mező-Vásárhelyről.

— Irodalom. A Franklin-társulat-tól a beces munkák egész sorozatát vettük. Első helyen említendő a Kisfaludytársaság kiadásai: Pálffy Albert új, 2 kötetes regénye: »Esz-tike kisasszony professzora,« (ára 3 frt). Továbbá: Lalla Roukh, keleti rege, írta Moore Tamás, ford. Lörinczi Lehr Zsigmond, ára 1 frt 60 kr. Gyulai Pálnak »Egy régi udvarház utolsó gazdája« nagyhirű regényét a Franklin-társulat új, igen diszes kiadásban jelentette meg, rajzokkal. Ára 1 frt 40 kr. Még csak azt emlíjük meg, hogy az új kiadáshoz a szerző előszót írt, s abban elmondja a regény keletkezésének körülményeit. Megjelentek továbbá a Franklinnál: Kisfaludy Károly és munkái, Irta Bánóczy József második kötet, ára 2 frt 40 kr. — Révay testvérek budapesti könyvkiadóhivatala épen most megjelent könyvjegyzékét küldötte be hozzánk. Ékesebben szóló bizonyítványt a kiadók buzgalmáról nem lehet kiállítani. A tett legjobban dicséri a mestert — nos, akkor e könyvjegyzék merő dicséret, melyet szóról-szóra magunkévá teszünk. — Most a közönségen a sor, hogy a kiadók nemes törekvése és az áldozatkészség, melyet minduntalan, fáradhatatlanul tanúsítanak, kellő méltánylásban is részesüljön.

Szerkesztői üzenetek.

- K. M. urnak, T.-Dob. Köszönettel fogadtuk hízegő kijelentését.
G. H. urnak, Szarvas. A kiadóhivatal tévedt. Különben már helyreigazította.
Főt. W. K. főrabbi urnak Gyulafehérvárott. Kivánatát szívesen teljesítjük.
R. S. urnak, Gáborján. Gondoskodunk, hogy mihelyt a könyv megjelen, egy példányt önnek juttassunk.
S. P. urnak, Nagyszombat. Talán a legközelebbi számban.
X. X. X. Olyan tartalmu dolgozatokat ismeretlentől nem adunk ki.
M. B. urnak, Debreczen. Nem tartjuk czélszerűnek. A cikket megkaptuk. Most még korai volna.
M. D. H. Budapest. E lapok szerkesztője mult héten több napig távol volt.
Holmi. Egyet-mást lehet használni, de egészben véve nem ér sokat.
S. G. urnak, Budapest. Nem ujság; hisz egyik antiszemita kolompus nyíltan elnevezte a kikeresztelkedetteket »talmi zsidóknak«.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük a t. hitközségeket, hogy az **Egyenlőség** ezentul mindennemü

községi hirdetések

közöl. Felkérjük ennél fogva a hitközségek tekintetes előjáróit, valamint a hitközségek lelkészi, hivatalnoki és tanítói karát, hirdetéseiket az **Egyenlőség** kiadóhivatalának beküldeni, annál is inkább, mert e lap elterjedtségénél fogva legbiztosabb garanciát nyújt a hirdetés eredménye iránt.

A hirdetési díj legolcsóbban szabatik ki.

Az Egyenlőség kiadó-hivatala.

(V. ker. Széchenyi-utca 10. sz.)

Első budapesti butor-bazár

IV., Deák Ferencz-utca 7,

Ajánlja a t. közönségnek dusan felszerelt raktárát fa- és kárpitozott butorokban, szaloda-, iroda- és kiházási berendezéseket.

Szabadalmazott gyermekpólyázó szekrényeim fürdőkészülékkel 3 különféle alakban

valamint gyermekbutorok mindig kaphatók.

Tisztelettel

Az „első budapesti butorbazár“ Budapesten

IV. Deák Ferencz-utca 7 I. em
FRANKL B.

Butor-eladás nagyban és kicsinyben

Uj képes mintakönyv legujabb rajzokkal ára frt 1.50. Eladása mindennemű butoranyagoknaa valamint bel- és külföldi fák és furniereknek.

BUTORVÁSÁRLÓKNAK

Hirdetéseket elfogad

november 1-jétől

kiadóhivatalunk

V., Széchenyi-utca 10. szám.

KERTÉSZ TÓDOR műipararuk tára

Budapest, Dorottya-utca. 1. szám.

**Karácsonyi idényi kiállításra megjelent új-
donságok.** Karácsonyi idényi kiállításra megjelent új-
Praktikus új találmányok a háztartás, járó- és
boniér 1.20—2.70-ig. M-gelap-csinos bombonierek db. 10, 15, 20—
50 kr. Gyöngy-sodrony a tárgyak felelősségéhez 10 kr. Színes
mek készítéséhez 1 frt 20 kft. Vadász- és
lovag-sportnak készített díszítványok. Uj silk, satin virág-dísz-
szel és Alligator bőrdaru, közzelkelt Remissimuc-stylus-
ban, **enlvere polle** és ándus-bronz-tárgyak, pompás érc dísz-
kenő és faldiak pája 35—100 frt. Virág-szálak, madár-
kattikák, teljes bronz-écsék, heca-asztalok, díszes a bum-asztal-
kál, aquarium, viszkary-szálak virágtartóval stb. Agas gyertya-
tartók pája 4—70 frt. Fali óra nick-el keretben 4.50 Lát-
csövek. Szép író-mappa 70 kről 20 frt. berendezett utitáskák
18—65 frt. Flobert szoba cztel- és madár-szusz 12—23 frt.
Kártyaprések, csattok és bombonierek, Lady compagnoni,
toilette, munka-asztalok és necessairek, kerítőtartók, brocat-
táskák, illat-vánkosok és flaconnerek, író-m Block-Nödr,
borkészletek, márvány gyümölcs-táskák, sötétben világító
gyufa-tartók 1.40—2 frt. **Háli levezetők** 2—35 frt. Felserelt
finomabbnéfelek gyöngyházban. Alvin os albumok, giran-
doiók, Keletindiai és japáni curiositások. Likör-készítetek
japáni kasszákban 7, 10—12 frt.
NB. **Club-korcsolyák** 1.50, 2.20, 4—5 forintig.
Halifax 5 frt. nick-el. Halifax 9 frt. Botfáklya esti korcsó-
lyához 1.70.

Kedélyveríté tréfas megjelölési tár- gyak

gyak elrejtésére.
Gyógyzer-tűveg 60—90 kr. Elet-celvir 1.—
Lesújtó szer 1.— Píkás hűskivonat 80 kr. Ajak-
kenőcs 70 kr. Pénztárca, pikás tartalommal
60 kr. 500 márkás doboz izetlen tartalommal 1.—
A kedvenc étel 1.— Völgényver, első szolgató
síp 1.— Pomádé-doboz 70 kr. Panórama drasztikus
képpel — 75—1.— Píkás panórama drasztikus
Mandola-szappan 60 kr. Szivartúra kinyitó
alakkal 75 kr. Svéd gyufadoboz tréfas betéttel
25 kr. Doboz kinyitó komikus alakú 50 kr.
Egyéves öntéses 90 kr. Virgács 40 kr. Kölni-
viz-szerv tréfas betéttel 1.50 I köteg szivar — 60—
2.40-ig. Borospalack — 9J—1.40 Tele boros-
pohár, ki nem íható 40—50 kr. Tányér eperrel,
cseszenyével drb 2—2.60. Tojással, heringgel,
rákkal 1.80 Ugorka — 60—1.— Körte — 30—
1.20-ig Alma — 30—1.50 Narancs — 8J—1.20
Citrom, málna, burgonya, répa — 30—1.20 Dinnye 1.— Sajjt
60—90 kr. Zsemle 30 kr. Hal — 80—1.50 Rák 70 kr. Kesztyű
bomboniere 1.20 Kókés 1.30.
Tréfas vezáló türeljenjétek, könnyen előadható
varászfátok a karácsony- és Szilvestertüreljére.

Csillag, ragyogó fényes karácsonyi díszek.

Karácsonyi-állvány vasból 2.50 Anyagok a karácsonyi
telejére 25, 35, 50 kr. 1.40 frt. Lebegő anyagok mozgó
szárnyakkal — 40—2.25-ig. Tréfas mozgóanyag majom 35, 45,
Könnyen felelősséhető csillag gyertyatartók tucza 35, 45,
60, 72 kr. 1.—, 1.40, 2—3 frt. Komikus fej, mint lampion
drb 1.50 Lampionok a fa hatásos kivilágítás-hoz tuczat
1—1.40 Díszlampionok **UJ!** Rubin lampion drb 40 kr.
tuczat — 75—1.80-ig. Stearinnal töltött lam-
pionok 10 drb 1.20 Ragyogó arany és ezüst regharmat
30 kr. Arany és **UJ!** Szivartárvány-szál 2, kr. Dió-
ezüst hájszál 60 kr.
Arany, rubin és gyémánt ragyogó csillagok — 25—1.—
Gyémánt-csipek tuczat 45 kr. Gyémánt-lánc 1.— Jégcsapok
tuczat 1—1.80-ig. Csillag lánc 1 doboz 3 méter 2.40—3.—
Arany — és ezüst-fürt tuczat 70—84 kr. Ragyogó madár-fészek
50—60 kr. Színes üvegrölyő lánc 50 kr. Uveg gyümölcs-
tuczat 70—90 kr. — 1.80-ig. Ércdíszök tuczat 81 kr. Fenyő-
tuczat **UJ!** 1.70. Routlettek stb. Totalisateur
kivánatra képes árjegyzék mellékeltek.

Batoladom ezennel tiszteletteljesen közzétenni, hogy a Wert-
heim M. féle üzletelvi-égt az „arany eszímához“ Karolyka-
szarnya, Karoly-körut átvettem, és valamint a Karolykaszar-
nya 17. sz. alatt letelező cipőüzletemet, szintén a „Parizsi
cipőhöz“ címzeve fogom tovább vezetni. A bennem 18 év óta
helyezett biza omert hálás köszönetemet kifejezvéen, kérem, azt írá-
nyomban továbbra is fentartani, és én azon leszek, hogy azt
minden iránybani szolidáság által megérdemeljem. Tisztelettel

Schwarz József.

Károlykört, a Rosner-féle kavéház mellett

ajánlja a gazdagon föl-szerelt cipő gyári raktárát nagyban és
kicsinyben, saját készítménye által legjobb és legolcsóbb árúnak el-
ismertetett, alapítottat 1866. évben.

Hő-gyek számára.

Kommod cipők eberlastin vagy bőrből	1. —	1.20
Eberlastin vagy bőr kommod cipők sarokkal és csokorral	1.60	1.80
Eberlastin vagy bőr csatos cipők legelegánsabb csokorral	2.30	2.50
Eberlastin Regatta félrámástalppal legfin.	2.40	2.60
Zergebőr kettős talppal	2.50	2.80
Lakk gondolható legf. minőségű	2.80	3. —
Eberl. kamásnik 16 cm. magas, selyemcuzzal és félrámástalppal	3.30	3.50
Eberl. kamásnik 16 cm., magas, igen fin., gombokkal és csokorral	3.50	3.60
Eberl. kamásnik la'kborítással félrámástalppal igen elegáns	3.50	3.80
Kid- (keztüübör) kamásnik selyem czuggal	3.80	4. —
koröskörül lakkal bevonva legfin. minőségű	3.80	4. —
Zerge-, vagy chagrain bőrkamásnik kettős talppal	3.30	3.50

Urak számára.

Papucsek legf. bőrből	1.10	1.30
Commod cipők	1.20	1.40
Pinczer cipők cuggal mindkét oldalon	2.50	2.80
Regatta erős chagrain vagy zergebőrből legf. borjukid vagy szalonlakkból legjobb minőségű	4. —	4.30
Zerge- vagy Chagrainbőrcipők szegeve nagyon tartós Czugas cipők erős kettős talppal munkásoknak	3.60	3.80
Borjubőr (Wichsbőr) legjobb fajta	4. —	4.50
Borjukid (keztüübör) cipők legf. fajta koröskörül lakkal bevonva nagyon finom	4.20	4.50
Minden fentnevezettek előállító varrott talppal párja 50 krral drágáb- bak, továbbá nagy raktár leány-, fiu, és gyermekecipőkhöz a legolcsóbb árakon. Megbízások a vidékről utánvétellel pontosan és lelkifurerteszen eszközöltetnek. Nem illők készséggel kicseréltetnek.		

Képes árjegyzékek bérmentve.